

Asia: VN/16660/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi avoimen datan direktiivin täytäntöönpanoa koskevasta lainsäädännöstä

Tiedonhallintalain ja julkisuuslain muutokset

Onko ehdotuksella vaikutuksia, joita ei ole vielä tunnistettu, erityisesti lakien soveltamisalassa oleviin organisaatioihin? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

Tältä osin viitataan Finanssiala ry:n vastaukseen. Tiedonhallintalakiin ehdotettavia uusia asiakokonaisuuksia (24 a, 24 b §§) ei tule soveltaa lakisääteistä vakuutustoi-mintaa harjoittaviin yhteisöihin.

Ehdotuksessa ja direktiivissä ei velvoiteta rajapintojen, jotka olisivat nimenomaan avoimia, käyttöön. Mitä mieltä olette väitteestä, että viranomaiset oman harkintansa mukaan käyttäisivät avoimia rajapintoja joka tapauksessa silloin, kun se on tarkoituksenmukaista?

Tarkoituksenmukaisuusharkinta on oikeutettu, etenkin jos se tarkoittaa vapaaehtois-ta, mahdollistavaa rajapintojen luontia viranomaisten toimesta. Viranomaisten tulisi aktiivisesti pyrkiä tunnistamaan datavarantojen käyttömahdollisuudet ja lähtökohtaisesti aina luoda dynaamiset/avoimet rajapinnat, milloin se on perustelua hyötynäkökulmasta.

Harkinnanvaraisuuden ei tule kuitenkaan vesittää direktiivin tarkoitusta siten, että tästä johdettaisiin velvollisuuksia muille toimijoille toimia samoin.

Onko ehdotettujen muutosten johdosta tarpeen muuttaa myös jotain erityislainsäädäntöä, jota ei esitysluonnoksessa ole tunnistettu?

-

Laki eräiden julkisten yritysten tietojen uudelleenkäytöstä

Kommentit laista eräiden julkisten yritysten tietojen uudelleenkäytöstä kokonaisuutena.

Avoimen datan direktiiviin ei sisälly julkisten yhtiöiden yleistä velvoitetta sallia niiden tuottamien asiakirjojen uudelleenkäyttö. Päätös tulisi edelleen jättää asianosaiselle julkiselle yritykselle.

Soveltamisalan yritysten osalta niitä sääntelee useita erityislakeja, myös datanjaon osalta (esimerkiksi postilaki ja liikennepalvelulaki). Näiden osalta ei ole täysin selkeää, miten yhteensovittaminen nyt ehdotetun mukaisen yleislain kanssa on tehty. Eri-tyisesti on kiinnitettävä huomioon liikesalaisuuksien suojaan, ja rajanveto yleispalveluvollisuuden alainen ja kilpailulle avoimen toiminnan välillä on oltava selkeä jo kilpailuneutraaliteetin vuoksi.

Esitysluonnoksessa viitataan uudelleenkäytön erityisestä sallimisesta kaupallisiin tai muihin tarkoituksiin tilanteessa, jossa julkisella yhtiöllä ei ole nimenomaista sallimisvelvoitetta. Julkinen yhtiö voi siis itse päättää sallimisesta. Ei kuitenkaan ole uudelleenkäytön osalta täysin selvä, mikä toimi katsotaan erityisesti sallimiseksi uudelleenkäyttöön. Esimerkiksi lainsäädännössä määrätty julkaisuvelvollisuus ei itsessään ole välttämättä uudelleenkäytön sallimistoimi. Tätä tulisi jatkotyössä selventää, miltä osin viitataan Energiateollisuus ry:n lausuntoon asiassa.

Millaisiin yrityksiin toimialallanne tai alueellanne ehdotettu laki tulisi sovellettavaksi?

-

Tunnistatteko julkisia yrityksiä koskevaa sääntelyä, jota olisi ehdotetun lain johdosta muutettava tai joka on sen kanssa ristiriidassa?

Ks. yllä. Yhteensovittamista tulisi tarkastella kaiken erityislainsäädännön kanssa (esim. postilaki, liikennepalvelulaki).

Onko tiedossanne sääntelyä, joka velvoittaa ehdotetun lain soveltamisalassa olevia julkisia yrityksiä antamaan niiden hallussa olevia asiakirjoja uudelleenkäytettäväksi?

-

Onko tiedossanne sääntelyä, joka velvoittaa ehdotetun lain soveltamisalassa olevia julkisia yrityksiä julkaisemaan tai julkistamaan niiden hallussa olevia asiakirjoja, mutta jonka tosiasiallisena tarkoituksena tai vaikutuksena on tietojen uudelleenkäyttö kaupallisiin tai muihin tarkoituksiin?

-

Onko ehdotetun lain soveltamisalassa oleviin yrityksiin tai muihin toimijoihin sellaisia vaikutuksia, joita ei ole tunnistettu? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

-

Onko asiakirjojen uudelleenkäytön salliminen ominaista tai olennaista jonkin ehdotetun lain soveltamisalassa olevan julkisen yrityksen liiketoiminnalle?

-

Laki julkisin varoin tuotettujen tutkimusaineistojen uudelleenkäytöstä

Kommentit laista julkisin varoin tuotettujen tutkimusaineistojen uudelleenkäytöstä kokonaisuutena.

EK kannattaa ehdotusta.

Tutkimustoimintaa tapahtuu myös yhteistyössä yritysten ja muiden tahojen kanssa, joten jatkossakin tulee ottaa huomioon erityisesti IPR:ien ja liikesalaisuuksien välttämätön suojele. Projektien rahoituksessa tulee ottaa huomioon myös datan avaa-misen kustannukset ja niiden jako etukäteen.

Onko ehdotuksella vaikutuksia tutkimusaineistoja tuottaviin tai julkaiseviin tahoihin, joita ei vielä ole tunnistettu? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

-

Onko olemassa riskiä siitä, että tutkimusaineistoja ei enää asetettaisi julkisesti saataville sen vuoksi, että ehdotettu laki tulisi niihin julkaisun johdosta sovellettavaksi?

-

Missä laajuudessa tutkimusaineistojen maksutonta saatavuutta edellytetään jo nykyään osana julkista tutkimusrahoitusta?

-

Tunnistatteko tutkimusaineistoja, niiden tuottamista tai hyödyntämistä koskevaa sääntelyä, jota olisi ehdotetun lain johdosta muutettava tai joka on ehdotetun sääntelyn kanssa ristiriidassa?

-

Arvokkaat tietoaineistot

Onko toimialallanne tai toiminnassanne tunnistettu tietoaineistoja, jotka mahdollisesti tai todennäköisesti tultaisiin komission toimesta säätämään arvokkaiksi tietoaineistoiksi?

Arvokkaiden tietovarantojen osalta on syytä palata valmisteluun, kun komission ehdotus on tältä osin valmistunut.

Jatkovalmistelussa on syytä selkeyttää, etteivät muut velvoitteet (kuten julkisuusvelvoite, velvollisuus pitää asiakirja saatavilla tai jatkokäytön salliminen) itsessään luo myös arvokkaita tietoaineistoja ja rajapintoja koskevia velvoitteita.

Onko toimialallanne tai toiminnassanne varauduttu arvokkaiden tietoaineistojen sääntelystä johtuviin vaikutuksiin? Miten kuvailisitte vaikutuksia ja niihin varautumista? Antakaa mahdollisuuksien mukaan myös euro- tai lukumääräarvioita.

-

Yleiset kommentit

Yleiset kommentit hallituksen esityksen luonnoksesta ja ehdotetun sääntelyn vaikutuksista kokonaisuudessaan.

-

Bertell Sanna-Maria
Elinkeinoelämän keskusliitto EK